

opusdei.org

Missatge de Benet XVI per la quaresma 2013

A les portes de la quaresma, el Sant Pare fa arribar el seu missatge per viure aquest temps litúrgic amb plenitud.

14/10/2012

Creure en la caritat suscita caritat
«Hem conegut l'amor que Déu ens
té i hi hem cregut» (1 Jn 4, 16)

Estimats germans i germanes,

La celebració de la quaresma, en el marc de l'Any de la Fe, ens ofereix una ocasió preciosa per meditar sobre la relació entre fe i caritat: entre creure en Déu, el Déu de Jesucrist, i l'amor, que és fruit de l'acció l'Esperit Sant i ens guia per un camí de lliurament a Déu i als altres.

1. La fe com a resposta a l'amor de Déu

En la meva primera encíclica vaig exposar ja alguns elements per comprendre l'estret vincle entre aquestes dues virtuts teologals: la fe i la caritat. Partint de l'afirmació fonamental de l'apòstol Joan: «*Hem conegut l'amor que Déu ens té i hi hem cregut*» (1 Jn 4, 16), recordava que «no es comença a ser cristià per una decisió ètica o una gran idea, sinó per la trobada amb un esdeveniment, amb una Persona, que dóna un nou horitzó a la vida i, amb això, una orientació decisiva. (...) I, ja que és

Déu qui ens ha estimat primer (cf. 1 Jn 4, 10), ara l'amor ja no és només un «manament», sinó la resposta al do de l'amor, amb el qual ve a trobar-nos» (*Deus caritas est*, 1). La fe constitueix l'adhesió personal -que inclou totes les nostres facultats- a la revelació de l'amor gratuït i «apassionat» que Déu té per nosaltres i que es manifesta plenament en Jesucrist. La trobada amb Déu Amor no només comprèn el cor, sinó també l'enteniment: «El reconeixement del Déu vivent és un camí vers l'amor, i el sí de la nostra voluntat a la seva abasta l'enteniment, la voluntat i el sentiment en l'acte únic de l'amor. Tanmateix, aquest és un procés que sempre és en camí: l'amor mai no es dóna per «conclòs» i completat» (ibídem, 17). D'aquí deriva per a tots els cristians i, en particular, per als «agents de la caritat», la necessitat de la fe, de la «trobada amb Déu en Crist, que susciti en ells

l'amor i els obri l'esperit a l'altre, de manera que, per a ells, l'amor al proïsme ja no sigui un manament imposat des de fora, per dir-ho així, sinó una conseqüència que es desprèn de la seva fe, que actua per la caritat»(ib., 31). El cristià és una persona conquerida per l'amor de Crist i mogut per aquest amor -«*caritas Christi urget nos*» (2 Co 5,14)-, està obert de manera profunda i concreta a l'amor al proïsme (cf. ib., 33). Aquesta actitud neix sobretot de la consciència que el Senyor ens estima, ens perdona, fins i tot ens serveix, s'inclina a rentar els peus dels apòstols i es lliura a si mateix en la creu per atreure a la humanitat a l'amor de Déu.

«La fe ens mostra Déu, que ens ha donat el seu Fill, i així suscita en nosaltres la ferma certesa que realment és veritat que Déu és amor. [...] La fe, que fa prendre consciència de l'amor de Déu revelat en el cor

traspassat de Jesús en la creu, suscita al seu torn l'amor. L'amor és una llum —en el fons l'única— que il·lumina constantment un món fosc i ens dóna la força per viure i actuar»(ib., 39). Tot això ens porta a comprendre que la principal actitud característica dels cristians és precisament «l'amor fundat en la fe i plasmat per ella» (ib., 7).

2. La caritat com a vida en la fe

Tota la vida cristiana consisteix a respondre a l'amor de Déu. La primera resposta és precisament la fe, acollir plens d'estupor i gratitud una inaudita iniciativa divina que ens precedeix i ens reclama. I el «sí» de la fe marca el començament d'una història lluminosa d'amistat amb el Senyor, que omple tota la nostra existència i li dóna sentit ple. No obstant això, Déu no s'acontenta amb què nosaltres n'acceptem l'amor gratuït. No es limita a estimar-nos,

vol atraure'ns vers ell, transformar-nos d'una manera tan profunda que puguem dir amb sant Pau: ja no visc jo, sinó que Crist viu en mi (cf. *Ga* 2, 20).

Quan deixem espai a l'amor de Déu, ens fa semblants a Ell, partícips de la seva mateixa caritat. Obrir-nos al seu amor significa deixar que Ell visqui en nosaltres i ens porti a estimar amb Ell, en Ell i com Ell; només aleshores, la nostra fe arriba veritablement «a actuar per la caritat» (*Ga* 5, 6) i ell habita en nosaltres (cf. 1 *Jo* 4, 12).

La fe és conèixer la veritat i adherir-s'hi (cf. 1 *Tm* 2,4), la caritat és «caminar» en la veritat (cf. *Ef* 4, 15). Amb la fe s'entra en l'amistat amb el Senyor, amb la caritat es viu i es conrea aquesta amistat (cf. *Jn* 15,14 s). La fe ens fa acollir el manament del Senyor i Mestre, la caritat ens dóna el goig de posar-lo en pràctica

(cf. *Jn* 13, 13-17). A la fe som engendrats com a fills de Déu (cf. *Jn* 1, 12 s), la caritat ens fa perseverar concretament en aquest vincle diví i donar el fruit de l'Esperit Sant (cf. *Ga* 5, 22). La fe ens porta a reconèixer els dons que el Déu bo i generós ens encomana, la caritat fa que fructifiquin (cf. *Mt* 25, 14-30).

3. El llaç indissoluble entre fe i caritat

A la llum del que hem dit, resulta clar que mai no podem separar, o fins i tot oposar, fe i caritat. Aquestes dues virtuts teologals estan íntimament unides, per la qual cosa és equivocat veure-hi un contrast o una «dialèctica». D'una banda, en efecte, representa una limitació l'actitud de qui fa fort èmfasi en la prioritat i el caràcter decisiu de la fe, subestimant i gairebé menyspreant les obres concretes de caritat i reduint-les a un humanitarisme

genèric. De l'altra, però, també és limitat sostenir una supremacia exagerada de la caritat i de la seva laboriositat, pensant que les obres puguin substituir la fe. Per a una vida espiritual sana cal defugir tant el fideisme com l'activisme moralista.

L'existència cristiana consisteix en un continu pujar a la muntanya de la trobada amb Déu per després tornar a baixar, portant l'amor i la força que deriven d'aquest, per tal de servir els nostres germans i germanes amb el mateix amor de Déu. A la Sagrada Escripura veiem que el zel dels apòstols en l'anunci de l'Evangelí que suscita la fe està estretament vinculat a la sol·licitud caritativa al servei dels pobres (cf. *Ac* 6, 1-4). A l'Església, contemplació i acció, simbolitzades d'alguna manera per les figures evangèliques de les germanes Marta i Maria, han de coexistir i integrar-se (cf. *Lc* 10, 38-42). La prioritat correspon sempre a la relació amb

Déu i el veritable compartir evangèlic cal que estigui arrelat en la fe (cf. Audiència general 25 abril 2012). De vegades, de fet, ho té la tendència a reduir el terme «caritat» a la solidaritat o la simple ajuda humanitària. Tanmateix, és important recordar que la major obra de caritat és precisament l'evangelització, és a dir, el «servei de la Paraula». Cap acció és més benèfica i, per tant, caritativa, cap al proïsme que partir el pa de la Paraula de Déu, fer-lo partícip de la bona nova de l'Evangelí, introduir-lo en la relació amb Déu: l'evangelització és la promoció més alta i integral de la persona humana. Com escriu el servent de Déu el papa Pau VI en l'encíclica *Populorum progressio*, l'anunci de Crist és el primer i principal factor de desenvolupament (cf. n. 16). La veritat originària de l'amor de Déu per nosaltres, viscuda i anunciada, obre la nostra existència a acceptar

aquest amor fent possible el desenvolupament integral de la humanitat i de cada home (cf. *Caritas in veritate*, 8).

En definitiva, tot surt de l'amor i tendeix cap a l'amor. Coneixem l'amor gratuït de Déu mitjançant l'anunci de l'Evangelí. Si l'acollim amb fe, hem rebut el primer contacte -indispensable- amb el diví, capaç de fer-nos «enamorar de l'Amor», per després viure i créixer en aquest Amor i comunicar-lo amb goig als altres.

A propòsit de la relació entre fe i obres de caritat, unes paraules de la Carta de sant Pau als cristians d'Efes resumeix segurament molt bé la seva correlació: *«És per la gràcia que heu estat salvats per mitjà de la fe! I això no ve de vosaltres: és un do de Déu. No és fruit de les obres, perquè ningú no pugui gloriar-se'n. Som obra seva: Déu ens ha creat en Jesucrist, i ens ha*

destinat a realitzar les bones obres que ell mateix havia preparat perquè visquéssim practicant-les»(2, 8-10).

S'hi es percep que tota la iniciativa salvífica ve de Déu, de la seva gràcia, del seu perdó acollit en la fe, però aquesta iniciativa, lluny de limitar-nos la llibertat i la responsabilitat, més aviat fa que siguin autèntiques i les orienti cap a les obres de la caritat. Aquestes no són principalment fruit de l'esforç humà, del qual gloriar-nos, sinó que neixen de la fe, brollen de la gràcia que Déu concedeix abundantment. Una fe sense obres és com un arbre sense fruits: aquestes dues virtuts es necessiten recíprocament. La quaresma, amb les tradicionals indicacions per a la vida cristiana, ens convida precisament a nodrir la fe a través d'una escolta més atenta i prolongada de la Paraula de Déu i la participació en els sagraments i, a la vegada, a créixer en la caritat, en l'amor a Déu i al proïsme, també a

través de les indicacions concretes del dejuni, de la penitència i de l'almoïna.

4. Prioritat de la fe, primat de la caritat

Com tot do de Déu, fe i caritat s'atribueixen a l'acció de l'únic Esperit Sant (cf. 1 Co 13), aquest Esperit que crida en nosaltres «*Abba, Pare!*» (Ga 4, 6), i que ens fa dir: «*Jesús és el Senyor!*» (1 Co 12, 3) i «*Maranatha!*» (1 Co 16, 22; Ap 22, 20).

La fe, do i resposta, ens dóna a conèixer la veritat de Crist com Amor encarnat i crucificat, adhesió plena i perfecta a la voluntat del Pare i infinita misericòrdia divina envers el proïsme; la fe grava al cor i la ment la ferma convicció que precisament aquest Amor és l'única realitat que venç el mal i la mort. La fe ens convida a mirar cap al futur amb la virtut de l'esperança, esperant confiadament que la victòria de

l'amor de Crist assoleixi la plenitud. Per la seva banda, la caritat ens fa entrar en l'amor de Déu que es manifesta en Crist, ens fa adherir-nos de manera personal i existencial al lliurament total i sense reserves de Jesús al Pare i als germans. Infonent en nosaltres la caritat, l'Esperit Sant ens fa partícips de l'abnegació pròpia de Jesús: filial envers Déu i fraterna envers tot home (cf. *Rm* 5, 5).

La relació entre aquestes dues virtuts és anàloga a la que hi ha entre dos sagraments fonamentals de l'Església: el baptisme i l'eucaristia. El baptisme (*sacramentum fidei*) precedeix l'eucaristia (*sacramentum caritatis*), però està orientat a ella, que constitueix la plenitud del camí cristià. Anàlogament, la fe precedeix la caritat, però es revela genuïna només si culmina en ella. Tot surt de la humil acceptació de la fe («saber que Déu ens estima»), però ha d'arribar a la veritat de la caritat

(«saber estimar Déu i el proïisme»),
que roman per sempre, com a
acompliment de totes les virtuts (cf. 1
Co 13, 13).

Estimats germans i germanes, en
aquest temps de quaresma, durant el
qual ens preparem a celebrar
l'esdeveniment de la creu i la
resurrecció, mitjançant el qual
l'amor de Déu va redimir el món i
il·luminar la història, us desitjo a tots
que visqueu aquest temps preciós
revifant la fe en Jesucrist, per entrar
en el seu mateix torrent d'amor pel
Pare i per cada germà i germana que
trobem en la nostra vida. Per això,
elevo la meva pregària a Déu, alhora
que invoco sobre cada un i cada
comunitat la benedicció del Senyor.

Ciutat del Vaticà, 15 octubre 2012

Benedictus pp. XVI

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-ad/article/missatge-de-
benet-xvi-per-la-quaresma-2013/](https://opusdei.org/ca-ad/article/missatge-de-benet-xvi-per-la-quaresma-2013/)
(04/04/2026)